СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

СОЦІОТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ КІБЕРБЕЗПЕКИ

спеціальність	**015 Професійна освіта (агровиробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)**	**обов'язковість дисципліни**	**вибіркова**
освітня програма	**015 Професійна освіта (015.37 Агровиробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)**	**факультет**	**навчально-науковий інститут «Кіберпорт»**
освітній рівень	**перший (бакалаврський)**	**кафедра**	**інформаційних технологій, кібернетики та захисту інформації**

ВИКЛАДАЧ

ЧАЛИЙ ІГОР ВІЛЬОВИЧ

Вища освіта – спеціальність „Динаміка та міцність машин ”
Науковий ступень - кандидат технічних наук 05.20.01
Вчене звання - доцент кафедри кібернетики та інформаційних технологій
Досвід роботи – більше 40 років
Показники професійної активності з тематики курсу:

- автор більше 10 методичних розробок;
- співавтор 2 навчальних посібників;
- співавтор 2 тематичних публікацій (1 Scopus);
- учасник наукових і методичних конференцій.

телефон	**0503032421**	**електронна пошта**	**ivchaly@gmail.com**	**дистанційна підтримка**	**Moodle**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування розуміння деяких соціотехнічних аспектів кібербезпеки, ознайомлення студентів з основними поняттями інформаційної безпеки та прийомами захисту інформації в соціальних мережах, набуття компетенцій ефективно реалізовувати знання у своїй практичній та професійній діяльності.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання
Деталізація результатів навчання і форм їх контролю	• ознайомлення з базовими поняттями: кіберпростір, інформаційна безпека, кібербезпека, та деякими іншими / лекції, практичні завдання; • ознайомлення з сучасною інфосферою та особливостями її захисту в умовах стороннього кібернетичного впливу / лекції, практичні завдання; • розгляд основних кіберінцидентів у сфері високих технологій / лекції, практичні завдання; • вивчення основних понять та визначень, особливостей та моніторингу соціальних мереж / лекції, практичні завдання, індивідуальні завдання; • розгляд концепції та принципів соціальної інженерії, її основних понять та методів / індивідуальні, практичні завдання, самостійна робота; • розгляд дезінформації, як елементу кібератак / лекції, практичні завдання; • розгляд пропаганди як інструменту інформаційного впливу / індивідуальні, практичні завдання, самостійна робота; • надання практичних порад щодо безпечного використання соціальних мереж / лекції, практичні завдання.
Обсяг і форми контролю	3 кредити ECTS (90 годин): 12 годин лекції, 18 годин лабораторно-практичні; підсумковий контроль – залік.
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, самостійна робота.
Умови зарахування	згідно з навчальним планом

ВІДПОВІДНІСТЬ СТАНДАРТУ ОСВІТИ І ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ

Компетенції	Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. Загальні компетентності: К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. К 06. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Спеціальні (фахові) компетентності К 17. Здатність реалізовувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень. К 18. Здатність аналізувати ефективність проектних рішень, пов'язаних з підбором, експлуатацією, удосконаленням, модернізацією технологічного обладнання та устаткування галузі/сфери відповідно до спеціалізації.	**Програмні результати навчання**	**Програмні результати навчання** ПР 07. Аналізувати та оцінювати ризики, проблеми у професійній діяльності й обирати ефективні шляхи їх вирішення. ПР 09. Відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації. ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою. ПР 22. Застосовувати програмне забезпечення для e-learning і дистанційного навчання і здійснювати їх навчально –методичний супровід.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)					
Тема 1. СОЦІОТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ КІБЕРБЕЗПЕКИ. СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ.					
	тема	**Практичне заняття**	**тема**		
Лекція 1.	**Предмет та значення дисципліни. Поняття соціотехнічної системи та її властивостей. Основні визначення та поняття, що відносяться до змісту курсу.**	**ПЗ 1,2**	**Джерела сучасної термінології інформаційної безпеки.**	**Самостійна робота**	**Інформаційна безпека держави. Об'єкти і суб'єкти інформаційної безпеки. Етапи розвитку інформаційної безпеки. Загрози кібертероризму. Кібервійна. Кібербезпека в умовах розгортання четвертої промислової революції: виклики та можливості для України. Сучасна інфосфера та особливості її захисту в умовах стороннього кібернетичного впливу. Самостійне доопрацювання матеріалів змістовного модуля 1.**
Лекція 2.	**Кіберпростір та кібербезпека як основа інформаційної цивілізації. Кіберінциденти у сфері високих технологій: ознаки, проблеми та реагування. Сучасна інфосфера та особливості її захисту в умовах стороннього кібернетичного впливу**	**ПЗ 3,4**	**Пошук та опрацювання матеріалів щодо кіберінцидентів у сфері високих технологій.**		
Лекція 3.	**Соціальні мережі: основні поняття та визначення, особливості. Моніторинг соціальних мереж — цілі та способи реалізації.**	**ПЗ 5,6**	**Дослідження та характеристика найбільш поширених соціальних мереж.**		
.			**LinkedIn - соціальна мережа для пошуку і встановлення ділових контактів. Дослідження матеріалів з кібербезпеки у LinkedIn**		
			Вибір онлайн-ресурсів для самостійного вивчення матеріалів з кібербезпеки.		
Тема 2. МЕТОДИ І ЗАСОБИ СОЦІАЛЬНОГО ІНЖИНІРИНГУ.					
Лекція 4.	**Концепції та принципи соціальної інженерії. Основні поняття та визначення методів соціальної інженерії. Загальні принципи. Основні етапи моделі атаки на основі методів соціальної інженерії.**	**ПЗ 7**	**Базові інструменти просування контенту в соціальних мережах.**	**Самостійна робота**	**Базові прийоми та інструменти ведення інформаційної війни у соціальних он-лайн мережах. Прийоми захисту від інформаційних атак в он-лайн мережах. Прийоми здійснення інформаційних атак в он-лайн мережах. Інтернет-технології та соціальні он-лайн мережі в структурі гібридної війни.**
Лекція 5.	**Дезінформація як елемент кібератак. Сценарії розвитку та**	**ПЗ 8**	**Самостійне проходження з отриманням сертифікатів освітніх**		

	методи протидії. Канали поширення дезінформації. Типи неправдивої інформації. Види маніпуляцій. Маніпуляції з медіаданими. Пропаганда як інструмент інформаційного впливу.		**ресурсів порталу «Дія. Освіта»**		**Мережеві он-лайн проекти в гібридній війні: структура та принципи функціонування. Самостійне доопрацювання матеріалів змістовного модуля 2.**
Лекція 6.	**Практичні поради щодо безпечного використання соціальних мереж. Способи протидії неправдивим повідомленням. Інструменти виявлення неправдивих повідомлень.**	**ПЗ 9**	**Самостійне проходження з отриманням сертифікатів освітніх ресурсів порталу «Prometheus» Кваліфікований електронний підпис, як засіб безпечної передачі даних.**		

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Література

1. **Бурячок В.Л. Інфомаційна та кібербезпека : соціотехнічний аспект: підручник / В.Л. Бурячок, В.Б. Толубко, В.О. Хорошко, С.В. Толюпа. – К.: ДУТ, 2015. – 288 с.**
2. **Бурячок В.Л., Гулак Г.М., Толубко В.Б. Інформаційний та кіберпростори: проблеми безпеки, методи та засоби боротьби: Підручник. – К.: ДУТ, 2016. 449 с.**
3. **Вишня В. Б. Основи інформаційної безпеки : навч. посібник / В. Б. Вишня, О. С. Гавриш, Е. В. Рижков. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутріш. справ, 2020. 128 с..**
4. **Лахно В.А. Методи та засоби захисту інформації [Навчальний посібник] / В.А. Лахно, Є.В. Василіу, В.М . Гладких, В.М. Домрачев, Н.М. Сивкова. – К.:ЦП «Компринт» О.В., 2021. – 4 4 4 с.**
5. **Сучасні інформаційні війни в мережевому он-лайн просторі [Текст]: навчальний посібник / О.В.Курбан. – Київ: ВІКНУ, 2016. - 286 с.**
6. **Інформаційно-психологічне протиборство: підручник. Видання друге перекладене, доповнене та перероблене / [В. М. Петрик, В. В. Бедь, М. М. Присяжнюк та ін.]; за заг. ред. В. В. Бедь, В. М. Петрика. — К.: ПАТ «ВІПОЛ», 2018. – 386 с.**

Методичне забезпечення

1. **Використання on-line ресурсів Інтернет для самостійного вивчення дисциплін за фахом. Методика вивчення, порядок проходження: метод. вказ. до виконання лабораторних робіт з дисциплін «Вступ до фаху та академічна доброчесність», «Основи кібербезпеки», «Кібербезпека», «Інформаційна безпека держави» / Мегель Ю.Є., Міхнова О.В., Левкін А.В., Чалий І.В., Яковенко Д.М. - Державний біотехнологічний університет, 2023. - 50 с..**
2. **Основи інформаційної безпеки. ч.1. Тлумачний словник. / Мегель Ю.Є., Міхнова О.В., Левкін А.В., Чалий І.В., Яковенко Д.М. - Державний біотехнологічний університет, 2023. - 72 с.**
3. **Навчальна практика (частина 1):методичні вказівки до виконання навчальної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 125 Кібербезпека та захист інформації / Держ. біотехнологічний ун-т; авт.-уклад.: Ю.Є. Мегель, Т.А.Бутенко, А.В. Левкін, О.Д. Міхнова, Ю.В.Синявіна, І.В. Чалий – Харків : [б.-в.], 2024 – 50с.**
4. **Хмарні технології в кібербезпеці / Мегель Ю.Є., Міхнова О.В., Левкін А.В., Чалий І.В., Яковенко Д.М. - Державний біотехнологічний університет, 2022. - 50 с.**
5. **Захист інформаційних ресурсів: навчально-методичний посібник до курсу – Захист інформаційних ресурсів|| / укл. С. О. Троян. – Умань : [б.в.], 2012. –120 с.**

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за теми
		до 50	підсумкове тестування
Поточне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторно-практичних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.